

૪૩૪૬

જોવા મેદ શેન

ખ્યાલ#

૨૧

— ❦ —

સોખીલા લોકોને સાફ

ખપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

છોટાલાલ છગનલાલ.

આ મહાવાદ.

રીઝોરડ હપર " સત્ય પ્રકાશ " પ્રેસમાં

શુભાખ્યાસ નારણદાસે જાણ્યો.

સંવત ૧૯૪૬ સને ૧૮૯૦

કીમત ૨ આના

ગોપીચંદ રાજાનો ખ્યાલ.

શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥ શ્રી ગુરુભ્યો નમઃ ॥ શ્રી ગોપીજન
વલ્લભાય નમઃ શ્રી શારદાય નમઃ ॥ અથ ગો.પીચંદ રાજાનો
ખ્યાલ લખ્યો છે.

હલકારાના દુહા.

આપા હલકારા ગોપીચંદકા રહેવે જંગાલા દેશજ
સરસ્વતી માયા શારદા સમર, ધર વલ્લભકો ધ્યાન
પાથે ક્રુમરૂં જાજે મનકે તોડે મુખસે તાન.
ખાલ બ્યાસ ઉસ્તાદ હમારા લેજો મુજરો માન, ખાલ આપા. ૧
કામરૂં દેશ કમદા દેવી હશમત હે અમરૂં;
હોમલાજકા દરશન કીના જવાલા રહે મધ દુર, ખાલ આપા. ૨
રંભરંગીલા છીડી હમારે સદા જે રહે તે સંગ;
કામ પડે કમડોકે માંહી કરે ફાજમે જંગ. ખાલ આપા. ૩
પાંચ રૂપેઆ પાવા રેજ કરે જગાં જે દૂર ન્યારી;
રાજા સાહેબકા હુકમ કુવા તો પકડા ચોર જીવાની. ખાલ. ૪
મડી મડીથી ચીકી લગાવા જોયા કમુ ન ખાવા;
મુજસતસે જલદી આપા મંભઈ કલકતા. ખાલ આપા. ૫
મંભઈએ મમાદેસી કલકતેએ કાલી.
જોખાણમે આમુંડા લાલ મુંડી વાળી. ખાલ આપા. ૬

જાંગલેસે આપા હલકારા સખકે મન બાધા;
અમરે ગોપીચંદ રાજ બાળે નોખત બાળ, આયા ૭

દેર કુહા.

આથે ગોપીચંદ ગોડ બંગાલેમે રાજ કરે સખ દેશમે;
સરસ્વતીમાયા શારદા સમરે ધરવલ્લભકો ધ્યાન;
પાયે ધુધરું બાળે ધનકે મુખસે તોડે તાન.
બાલ બપાસ ઉત્તાહ હમારા મુજરો લેજો ગાન. આ.પા. ૧

પિતા હમારે જાને પ્રથવી નામ ત્રીલોકીચંદ;
રાજા કેદ ક્રીવે દેવતને જીનકે કાટે કંદ;
પ્રીતે દવાઈ શેહેરમાંહી દુનીયાં કરે આંદ. આયા ૨

મા મેરી મૈનાવતી સરે મામા ભરથપી બાણ,
ઉજસ નમરી સરંગા તીરથ તીનકી દેવે દાન;
નોમી હોમકર અસા જંગલમ્મ લગા ગ્યાનકા બાણ. આયા ૩

કામરે દેશ કુમક્ષા કેવી પુરણ કરજે કાજ,
દક્ષણ માતા તું જનુની રખીયો મેરી લાજ;
બારા ગારીજંગાલેમે ગોપીચંદકો રાજ. આયા ૪

છછ આતી હુછ મુજકને કરે નોકરી રાજ,
ન્યારી ન્યારી હુંકે નોખત બાળે છતીસે બાળ;
હાથી ઉપર કરે અંબાડી બાળે હુરકી બાળ. આયા ૫

અડા સિમર ગોપીચંદ રાજ મારા શેર સખ જંગલકા,
સાત હુરમે આદે સુવે કનકો પીઠ બંગાલા;
ખખતરે પાખર ચોર પતાકા હાથે સોવે બાલા. અડા ૬

એંસી લાખ અસવાર હમારા ચડતેકે સખ જંગલમ;
 ખડે ખડે હમ ઝખડે ઝીને ધડી પલકે ઓર છીનમ. ચડાં ૨
 પાંચ લાખ પ્યારલ સખ ચડતે ઘોડે એંસી હનર;
 સીનેર લાખ તો રહેવે સાંઢીયે હાથી બાર હનર. ચડાં ૩
 કડાખીણુ ઓર હાથણી બચ્યા હલ પાસ હમ રખને;
 કામ પડે ઝખડેકે માંછી સખકે પેહુસે ચડતે. ચડાં ૪
 શીરાઈ તલવાર હાથમે કડીયાં ખીચ કટાર;
 સીંગા ખાતર શીરે બટકતા જાણે જુગ સંસાર. ચડાં ૫
 પાંચ લાખ હાથીકે હોદે તુરીયાં બહોત અપાર;
 વીસ લાખ તો પડે જંજીરા તીસ લાખ તલવાર. ચડાં ૬
 શીરે નકીખ ફોજકે માંછી બડા ઓર દીલ બંકા;
 ઘેડા ઉપર કરે સખઈ દેઓ નકારે ડંકા. ચડાં ૭
 તીસ લાખ ખંદુક નાળીબંદ જાને ખેલ સંભાલ;
 કમર કટારા હાથ શીરાઈ પીઠ ઢગકતી હાલ. ચડાં ૮
 ખીશ લાખ તોપાંકે ઉપર એક ઈનામ નીશાન;
 તીસ લાખ એા પડે જંજીરા એક લાખ અશમાન. ચડાં ૯
 હૈસ હમારા દુર હું શરે ગોડ બંગાલા શહેર;
 હુંતો ગોખીચંદ રાજ્ય લીયો સીંગને ઘેર. ચડાં ૧૦

દેશ.

ગો—ચાલોને સીંગ શીકાર હો શીદારજ મીંગ.

આદ જમીરા ભીમીઆ સાથે સુણુજો ચીત ભગાવ;

મોહુસ ખારે રોજકો સુવો ફલ લાખેલો ખાપ. હો શી. ૧

પ્રથમ ભાગ પાદાડકે માંદો બેઠો મારગ રોક;
 ભાગ ઉબડયો ગેર કેમવો દુખી શેહેરકે લોક. હો સીં ૨
 સેજા મીઠી કામળી સરે દુડીઆન કંઠ લગાય;
 રાજા મીમીડા રાજવી સવો સોંગા ચડે શીકાર. હો સીં ૩
 ઘોડા ઉપર ચડલેવો સરે લે નંગી તારવાર;
 જાબકેસરી કીપાસેતી લેવા દુશમન કુમાર. હો સીં ૪

ટૅર.

ગો—થારો સુતો શેર નિઃશંક જગાદે સોંગની.

ટૅર.

સોંહણી—રાજા સોંગને મત છેડ કંઈ મેં ખીનતી;

ગો—ખડી રહે તું સોંગની થારા સોંગને દેહો જગાય;

લાગેા મારયા રજપુતાસે અજકાં બાગી જાય. થારો ૧

સોં—તું આઠગી ખીન વિસરે મો જંગલ ખીય શો;

પુરતલી તોડે મારગાસરે જીજમે રતીઆણુ ફેર. રાજા ૨

ગો—ફેર ફેર તું કયાં કરે થારા સોંગને લેજા ઘેર;

ભાગ ઉબડયો ગેર કેસરે મેં ઉણુરો માથુ વેર. થારો ૩

સોં—વેર છે થારો આગલો ફેર પીછે પડતાય;

ઘેર અંદકે કામળીશ તું બેગ મીસોને જાય. રાજા ૪

ગો—સો નીશંકે પદાડમેં જળા જાગે જળા મારે;

દુડીઆન છેડું જીવેતો સરે ટુક ટુક કરે ડારે. થારો ૫

સો—નાય લેવે દકકેઈ સરે મારે જાલા ઉઠે અંગ;

સુતો શેર અંજા જાગશે વો કરે રંગમેં જાંગ. રાજા ૬

जो--रंगम बाग छगहली बाली तुं तीरीयनकी मतः

धारा भावद यम छलशे रजपुता दे हथ. धारे० ७

सीं--सीम बडे रजपुत से शीर कथा होतः

जो--जडे जडे जेधे जंगल भीम भारा सींगने डारः

हथ छोड हथीआर अलावा छाती भीम कटार. धारे० ८

सीं--कहां कटार कटार धरो करमें करो शीरीश भवानः

धननी जेर करो तम राज साहेब जयावे जन. राज० ९

जो--जन हमारी नहीं है नारी मत करना भगइरः

लागी योड शीर शेर डीस तुं रांड बाग ल दूर. धारे० १०

सीं--दूर बागके कहां में लगी लडू शेरके संगः

सनभुभ व्याप मारया भांड करा ईजम जंग. राज० ११

जो--तीरीयाल जडे भावाइके आगे लवे लनो प्यारः

लगी योड शीर शेर गरमडा तुं ओर कटेगी पार. धारे० १२

सीं--ओर भरदक आग लगाई तो जुने बारधारः

सदी होयके संग यहुंगी जहुं उनके लार. राज० १३

टेर.

(सींदधी पीताना रामीने जगडे छे)

जगेरे जगेरे जंगरा राजवी, जगेरे जगेरे जंगरा राजवी,

शीर कथा भाये तुजे नींद यड आयो गोपीयंद रायः

तोरधु आयो जी--जमे०

सड आयो गोपीयंद राज धजोइश धामे धेरः

अम सुते सेना सरे ये पेदी पासो ओ. मर. जगे० २

દસ પાં દસ ચઢે આતી બચી તેરી બેઠલી જન;

દો દો હાથ રાખ સો સો કર ભગવાન.

જાગો ૩

રીનેર લાખ હોજકો માતીક તો ગોપીચંદ રાખડ;

ઝોક ચોટમેં અગર ડમાવે અધક બળાવે બાળ.

જાગો ૪

સનમુખ આપકે મરચા માંડયા તોપ ધરી સખ ન્યારી;

સોસધનાં કાને સુણયા સવો કર ઘોડે અરવારી.

જાગો ૫

ટર લાવણી.

ગોપીચંદ —

ખડા વાધ જદ પડા જમીપર લગા શીશ બાલા;

મત કરના પચીત રાંડકી મારા શીર દે ગર્હ દરલા.

જન બચાકર ચલી જમજમેં કવડેસે હારી,

બારા કોસ શીર દે ગર્હ અખાડ પરવત ઝોર ઝાડી;

નાસે નાલે શીરે બટકતી જોખન મદગાતી,

જલ જાઓ તેરી પ્રીત સજન! મેં જાનીથી મારી;

હસ જંગલમેં આગ લગાઈ બાળ રહું ન્યારી,

મારા શીર જળ હુઈ ખીરાની છતોંકા હારી.

ગોપીચંદને દેખ તમારા સખ દુનીયાંક આપા હાંસાં;

તીથીયા કાળ જુહા પાસા કર બે સાં કાલા, ખડા ૧

શીરી ફોળ જદ ગોપીચંદકી કમા કહેતા જોઇ,

રાંડ જલતસે કર કર મોહોળત કયા કીસને પાછ;

બડે દેજ ખીચે શીર સમાને કેસી વે બગઈ,

રાંડ ઝાડી જદ દેખે તમારા પાસ નહોં આપડ.

ભગી ચોટ શીર શર મરમખી ખાઇ ગઈ મુઠાઈ.
 મરતા સૌર કયાળ કહેતા તેરા રાગમે સુખીજ રહેતા.
 મેં ઠારીકુ કુખ નહોં દેતા રહો ઘોસ્યાલા, ખડાં ૨
 ચડી ફોજ જળ ગોપીચંદ્રી કયા કહેતા સખકુ,
 રાંઠ જતત જગતમે જુડી ના ચઢ્યે હમકુ
 દોલત માયા માલ ખળના સખી ફુનીયા તુમકુ.
 દોલત માયા બેઠા ખળના યાદ કરેા ધરકુ;
 હલની ચરજ આમ સુનશે મેરી સખી જાઓ ધરકુ,
 જીતે રહે તે આન મીલંગે જીતે જંગલકુ,
 જોગી ફોકર ધ્યાન લગાડ પરમ પદારથ જો મેં પાઠો;
 જનમ મનસે મેં ટલ જાગી હોય મયા ઉજ્યાલા. ખડા ૨
 હાકમને જદ કરી હુશીઆરી હરણુ એક લાયા,
 બારા હરણુ ઊનકે પીછે છલ ખલ ક્રીયા;
 અપને કાથસે ચોટ જગાઈ હરણુ મબરાયા,
 બારા હરણુ ઊનકે પીછે ગીર દર્ડ કાયા.
 હરણુકે જદ દેખત તમાશા હાકમ જુલવાયા.
 રાડખત એક નહી જુગમં મનમેં હરખાયા.
 અખી કહેતો પહાંસે સરકુ મમેા ધર સખ અપને ધરકુ;
 માતી કહે મેં રડતા હરકુ. ખડાં ૪

ટૅર.

મે.—મિતાવતી માતા તીર ભર્યોરે ધારા નેજુમ.

મે.—મે ખીસે હાડકા, બાદજ બારસેરે કંચન મહેતમ;

- ગો—હું માતા તું ઉણુગનીશરે નીતકા રહેન નીનકા રહેત ઉદાસ;
 ને કાઈ કહેવે જીમ કટાણું કહું દુશમનકો નારારે. મેં ૧
- મેં ના બેટા મેં ઉનમનીશરે ના કાંઈ રહુરે ઉદાસ;
 રત પલટી પાલક ચડયોતારે અમ બરશચુરી આશરે. ગો ૨
- ગો—ના બાદલ ના પીજલીસરેરે ના કોઈ બાજ વાવ;
 થારે મન ચિંતા બણી માને સાચી બાલ બતાવરે. મેં ૩
- મેં—માય કહેશને સત ડગશેને જુક કહે પત બપ;
 જાજ પડી દરીઆવમે સમે અધખીચ ગોથા આપરે. ગો ૪
- ગો—જાજ પડી દરીઆવમે સમે કરદજી પેમે પાર;
 માર હડાવું નીરનેશમે કર નગી તરવારે. મેં ૫
- મેં—ચપાત કરો તલવાર શને શને તુમ ધરો જમીનપર હાલ;
 કાપાનગર મુનો પડયો શને અપનો બરદ મંગાલરે. ગો ૬
- ગો—મરો બરદ બરો તન તેરો જો કોઈ આગ્યાધ પાવું;
 માતા કુકમ શીરે નહીં પીછો પુરતકી કુકમ હડાવુંરે. મેં ૭
- મેં—મુઝે જાસા પુત તીહારા તુકી હે આગ્યાકાચી;
 રાજપાટ મુપનેકી માયા છતો જમદવાચીર,—ગોપીચંદ લડકા
 જોગી હોબરે તજ હે રાને.

દેર.

- ગો—માતુ રાજ કરણુ દે, જોગી મત કરે મા ચનાવલી.
 બારા બરસકી ઉમર જમી મેં ક્યા જાનું જોગ;
 ચરચા કરે મુલકકે માંકી હમે શેહેરકે લોગ. માતુ ૮
- મેં—જાસ બચન શીરે નહીં પીછા મેં પુરસાકી બાલ;

- તેરી સુરત તેમ જાણકીસ વેા જલ જમ હો ગઈ રાખરે. ગો ૨
- ગો—તેરા જયન શીરે નહીં પીછા જોધ રજપુત સપુત,
 હો જુમ રાજ કરણે માતા શીર જોગી અજપુત. માનું ૩
- મે—પાવ પલકકા નહીં બરોંસા કરે કાલકી ખાત,
 કયા જાણુંરે કાયા હોવસ જો હમતે પરામાતરે. ગો ૪
- ગો—દીન હમે દાતણુ કરે જોર નીતકા રેજા દાન;
 ખડ દરસનકો જાવ રખુને વિપ્ર વધાવું માન. માનું ૫
- મે—દાન દેવે દલ કયા હોવેસને ધન દોલત જોર માયા;
 અસલ દુકીરી લે લે લડકા અમર હોગી કાયારે. ગો ૬
- ગો—કાયા અમર કરે જોકે છીનમેં દુડીઅન સાગેવાર;
 પેહેલે પરાણું પદમની સરે વિલખે રાજકુમાર. માનું ૭
- મે—તીરીઆ જાત જગતમેં જુઠી સુનરે ગોપીઅદ;
 જનમ ગરનસે હોળ પારે દરે ચોરાસી દંદરે. ગો ૮
- ગો—ચોરાસી દંદ છપ્પીમેં કયા કયા નીપજો સાર;
 સીતેર લાખ દોળ દલ જાદલ હોળા કરે પુકાર. માનું ૯
- મે—કરે પુકાર જોકે નહીં ધારો અપણે અપણે કાજ;
 મામો ધારો દેખ બરથરી તળવો હજોણી રાજરે. ગો ૧૦
- ગો—તળવો હજોણી રાજ બરથરી આયો ગોરખનાથ;
 દો જુમ રાજ કીંગો પૃથ્વીપર મરો ગુરકી સાથ. ગો ૧૧
- મે—મુરે દેવનકો દેવ હો સરે ધરો હસીકો ધ્યાન;
 જનમેં બરથરી હો જાન્યારો આંચો ખડ પુરાણરે. ગો ૧૨
- ગો—મંવર પડવો ભવસંગર માંહે જામેં નીર અપાર;
 અવધાદ માંહે જોર નાવ પુરાણી કીસ ખીલ કતરે પાર. ગો ૧૩

મૈ—ધરૈ ધ્યાન ગુરુકો લડકા જુઠો સખ સંસાર;

સતકી નાવ ધરમકા નેન ઝીનો જગ દવારૈ. ગોપી૦ ૧૪

ટૅર.

આપા બ જોગી નિગમ પહાડસે નહીયા પવન નહીયા પાણી;

જ્યાં હોતીથી અકાશવાણી નહીયા પુરખ નહીયા નારી;

ચાર ખુદમેં ધુધરકાર.

આપા બ જોગી૦ ૧

બદ્રીનાથમેં પડે હીમાલા આવે સરવકી ટહાડી;

આ પામામેં સૌંમ ધડુકે ઊંચા પેરવત ઝડી.

આપા૦ ૨

ગુરુ હમારા સાહોલી ચીગનલાલ કરે સલામ ચેલા ખાલ;

ગુરુ હમારા સાહોલી ચીગનલાલ જાત કામેજી.

આપા૦ ૩

શ્રીશ્રી કરકે રીતા પુકારે એક ચીતસે રાગ;

ખાખા આદમ ગુરુ હમારા ઊસકો ધરતે ધામ

આપા૦ ૪

નિગમ પહાડસે આખુકી જગા જહાં રહેવે જોગેસર નગ્ગા;

પુઝરહે હિંદુકા ધામ ખાલ વ્યાસકુ એરા સલામ.

આપા૦ ૫

ગંગા જમનાં તીરથ બાગી નહાનેકુ આવે નર નારી;

સીય ગુરુકા બરતા એત્રા માલ ખાવે ખાતહી ચેલા. આપા૦ ૬

હરદુવાર હરકી પેહુડી વહાં ગંગા શીર વહેતી ટેડી;

માનસોગને દખાયા બાવા અએક જોગી દવ બતાવા. આપા૦ ૭

બતલાવણુ વાલા પુછેહે બાવા બાહાર કોણુ ખડાઈ;

ખાખા ગોપીચંદ જલખલ બરમ.

આપા બ જોગી૦ ૮

ટૅર.

ગોપીચંદ—

અમર કરોરે કરે બંદગી ગુરુ ગુરુ જલધર નાથ;
 પેદેલા પુતલા જલ ગયારે પિતા સુધારો કાગ. આગ ૧
 જલ જલ મીઠા ગયારે તમેરે ધરા રહા સખ રાજ;
 અમર કરોરે કરે બંદગી ગુરુ ગુરુ જલધર નાથ. આગ ૨
 દુસરા પુતળા જલ ગયારે ગૈનાવતી મરી માય;
 હાથ જોડને કરે બંદગી લળી લળી લાગુ પાપ. આગ ૩
 ત્રીસરા પુતળા જલ ગયારે સનમુખ ખડી ધર નાર;
 પેદેલાં પરાણું પદમજીસ વો વિભખે રાજકુમાર. આગ ૪
 ચાથારે પુતલા જલ ગયારે ચંદ્રાવતી મરી ભોલુ;
 રોસ ભરે ચિંતા કરે ભર ભર આવે નેણુ. આગ ૫
 પાંચમા પુતલા જલ ગયારે ઉચરોન મગરખ;
 ગામ ઉભડાયો ગોર કેસરે જોગી હુવો અગધુત. આગ ૬
 છઠા પુતલા જલ ગયારે ઉભો કરે પુષ્કર;
 સરન પડયો ગુરુદેવ ફરે અળ આહે તો ગાર. આગ ૭
 સાતમા પુતલા થીર રહારે ગુરુ ગુરુ જલધર નાથ;
 મેતી હઠે મન ધીર વાચા સાઈ બચ ગયો રંક ફકીર. આગ ૮

ટીકા.

જલધર—જારા બરસકી ઉમ્મર બગ્યા જોડ બંગાસે રજ કરે.

તુમ રાજા મં જંગલ જોગી તેરે મરે ક્યા કાગ;

રાજ કરો માઠી ઉપર મેજો ગુરુકા નાગ.

જાગ ૧

જો—ના ચપ્પએ મુઠે દોલત માયા ના ચર્ચે મુઠે ગ

હાથ જોડને કરે ખીનતી ગુરુ સુધારો કાગ.

મેં એલા તુમ શુરુ હમારા શિરપર મેગ હાથ ધરેા. બાં ૨
જ—તુને એલા ના કરેં સરે સુણુ રાજા મરી બાત;

કયું તુ મારે પાવ પડનેહે જોડત હે દો હથ. બાં ૩

ગો—ભગવાને ભગવાન બસતહે શુરુ દેવનકો તેવ;

આપ તરે ચોરનકુ તારો; કરેં તુમાગી સેવ. મેં ૪

ટેર લાવણી.

ત્રીપીયદ—

શ્રીજી જલધર આપ નરંજનજી તુમ શુરુ મેં એલા તેરા;

પડી ઝાઝ દરીઆવ પીયમે પાર લગા બેડા મેરા;

તીરીઆ જાત જગતકા કુંવાજી તીન લોક ઈસમે મોહ;

માત પિતા ચોર બનજ બંધુ ન્યાત જાત સગા સોઈ;

રાજ મરજ અગિમાન મરજ બતાજી પાપ પરગટ ફોઈ;

જમી ચોર આકારા પીયમેં ગયા નહીં સાજન કોઈ;

એ ત્રીસાર ભરા દીલ સામર જીમ મછી કાટે કોઈ;

ખડે પાલપર કાલ પુકારે રૂપ ધરા જેસે કોઈ;

શુરા કાલકા રૂદા મેને છોડા રાજ સખ ધંધા

એ બદન વણુ હેગીરા નહી તાજ જહાં જલ ધેરા. પડી ૧

ધરમ રાજને ધજા ચડાઈજી શિરપર આયકર કાલ ખડા.

જળ ચુકે જળ મારે સોટ જયું ચીડીયા પીય બાજ પડા;

કાયા કે અરદે કયાજી હસ મઢીકા બના ધા,

લાગે ઈસ જદ હડે બેસા જદ દુટે તાર જયું તડાતડા;

અહા ગિસનું મહાદેવ યાઈન તીનુસે કોન ખડા.

હનકે આગે જો નહીં ચુકે જામ આસનપર દીમા ખડા;
 ખુરી કાલજી કાંસી વેા બુદ્ધ મરે ચોનાસી,
 કહાં મયુગાં કહાં કાસી ચાર ખુદ શીર ગયા ફેા પડી૦ ૨
 સતજુગમેં હીરણ્યકમ્બ રાજજી મહાદેવને ખરદાન દીયા,
 દ્વાપરમેં દુર્યોધન રાજજી અધ સોગાસન હાથ લીયા;
 આયા કાલ જદ પડા ધરનપર ધડી એક શીર ના જ્યા,
 સાત દ્વીપ નવ ખંડ ખીચમેં સખ પૃથ્વીકા રાજ ક્રીયા;
 ત્રેતામેં રાજજી થા રાજ સખ દેવનકુ કેદ ક્રીયા;
 મધ ગાલ દોહ બરતે પાણી ચંદ્ર સુરજ જલ તેજ દીયા;
 કૃષ્ણ જાયે કલજુગમેં રાજજી સખ જદવ અભિગાન ક્રીયા,
 આયા કાલ જદ પડા ધરનપર મરગયે ગોપી ફેાડ લીયા;
 ચાર જુગકી કહી કહો નાથ આખ ક્યા રહી,
 સંમ ક્રીસીકે મઈ નહીં તાગ જહાં જલ ગેરા. પડી૦ ૩
 સુજી નાથ એક અરજ મરી ગુર વિના કેસે મકતી,
 બહે મુની એ વિશ્વમિત્ર સખ દેવન મીલ કરી ભકતી;
 સુદાચાર અસુરકે હાતાજી ખચા અલીયે જુગતા જુમતી,
 ગોરખનાથ બરથપી રાજ રાજ છેડ ગાયા મુકતી;
 કહેતે માતીબાલ સવાને અખંડ જોત કરે જુગતી,
 દુરમનકો નાશ કરે ભવાની અરજ સુજો મરી શકતી;
 ભગત તુમારે તારે સખ અસુર નરક ગારે;
 હુડ હુડ કરે ન્ખારે ઉઠી જોગકી લેહેરાં. પડી૦ ૪

ટેર ફુહા.

જો—અંખા નીજરાંશ મસો ખાચી બિનરાં,

સુણ હે બાંદી કહું હરીજન પ્રહેલાં નીચે જાન;
 ધન દોલત માયા નહીં મારું બીજા ધરમજી લાવ. ચંપા ૧
 દેર.

દાસી--જોગી લુણ ભરાવું ધારી ખાસમેં;
 બાંદીચારી બાપ રખીશ નહીં મુખસે બોલ સંભાલ;
 કોણુ ખેન તું કીમકા ભણ લુણ ભરાવું ખાલ;
 નામ લેવે તું જોખીચંદકો ઉઠે ગદનમેં જાલ. જોગી ૧

જો--બાંદી મારા બાપ કીસથા ભણ કાલમેંમાલ;
 દીવી ખેન દો ડાપ ચેસનં દેખ્યો ધારો તોલ;
 માલ ખાપ મસ્તાની હોય ગમ ખાલે કડા ખાલ. ચં ૨

દા--મરા ખચન શીરે નહીં પીજા તુજપર આવે રીસ;
 ક્રતેક જોગી મંગકર ખાતે શી તે દસ જોર ખીસ;
 મુણુતાં રાજ ઉમ્મેન ધારો અગવ કટાને શીશ. જોગી ૩

જો--અધર શીશ કટાનેવાલા નહીં પૃથ્વીમં જાપ;
 ના કીરીસે વઢીરભાવ મારે ના કીરીસે હાવ;
 જાપ હહેજે મારી ખહેનનેશ ધારો વીર જોખીચંદ આપ ચં ૪

દેર.

દાસી--ખાઈ જોખીચંદ આયો ભમવા વેશમં.
 ઉઠ જો ખાઈ ખારજેશ ધારો આયો જોખીચંદ વીર;
 જોગી હોમકર ચલા જંગલમં મુતો કર મયો પીર. ખાલ ૫

દેર.

ચંદ્રાવતી--દાસી રાજ કરેરે વીરો દેશમં.
 હે હીતીયારી પાપનીશ માનુ ખાલ ન એસા ખચન;

નામ લેવે તું ગોપીચંદ્રા બાલ ન માવે બદન. દાં ૧

દા—જેસી બાલ બીડી લન તેરો તેસી મુખકુ બાણુ;

નામ બતાયા નરપત માનું સખ દીવા સેસાણુ. બાણ ૨

અં—જોગી જોગી મતકર દાસી મુખસે ખાલ સેમાળ;

ઝો તો જોગી દુર દેશકો લુણુ બરાણું ખાલ. દાં ૩

દા—લુણુ બરાણું ખાલમેંસ યાને ગાડું જીવસે દાર;

બીક્ષા માગે બારણિસ વો ઉભો કરેરે પુકાર. બાણ ૪

અં—કરે પુકાર જોક નહી પુછે નીશદીન આગો દાર;

એક સુરતકા અનેક જોગી દીનમે શીરે હનર. દાં ૫

દા—એક ચંદ્રકો ચાંદણોસ શીર દુળે ગોપીચંદ્ર,

ત્રીજો ન જ્યો પૃથવીસ વો કરે ઉળળો ગંદં. બાણ ૬

અં—એક અચંભો મેં સુવગો શરે જો ધર હોમ ઉછાવ;

દુબર કસિઆ પાલખીસ વો ધરતી ધરે ન પાવ. દાં ૭

દા—પાવ બલ ધરતીતપેસરે સુરજ રહ્યો શીર છાય;

બીક્ષા માગે મહેલમેસ વો ઉભો કરેરે પુકાર. બાણ ૮

અં—દલપર દલ ચડે અતી બારી ઝો બંગાસો રાજ;

છગ સિંગાસન ચમર દોગાવે ખડ ચલે ગજરાજ. દાં ૯

દા—ઠાનમેં મુદ્રા મલે મૃગછાલા શીરપર ભગવા વેશ;

સોગી નાદ બજાવે મુખસે અદ મુરખ આદેશ. બાણ ૧૦

અં—હીયો હુલ કરે સખીસ મારો જીવ ધરે નહીં ખીર;

કોસ ખીધ દેખું વીરનેસ મારે નયજો ન ચમે નીર. દાં ૧૧

દા—નેણું નીર રાખસોસ બાઈ બગ મીસોને બાળુ

ધુપ પડે ધરતી તપેસરે જલે જમીનપર પાપ. ખાઇ૦ ૧૨
 ચં—કહ એ ખાઇ ખારણેશ તું હો મખ્યાવાંતે સાચ;
 કરેા આરતી જોપીચંદ્રી પુજો વનઝી ખાત. દાશી૦ ૧૩

દેર દુહા.

જો—મારી બેન સધાની બીક્ષા આલોની ઉબો ખારણે;

ચં—જોપીચંદ વીરા જોગી દુવોરે કાણે કારણે.

કાં થે લીની સેલી સીંગી કહાં ફડાયા કાન;

ખારા ખાસકી ઊંઘર તેરી તે લડકા ન દનરે.

જો.૦ ૧

જો—જનમ દીયો મૈનાવતીસરે કીસખીધ લોપું કાર;

મુડ મુડાછ મહેલમશને કીયો ગુરકી લાર.

મારી૦ ૨

ચં—મરજો મા મૈનાવતીસરે જીને બતાયો ગ્યાન;

દુખરે સરજો સતગુર યારા કુડયા છુરીસે કાનરેકાનરે જો.૦ ૩

જો—કાન કુડાયા મુદ્રા પેહેરી કર લીયા બગવા વેરા;

માત પિતાને દોશ ન દીજો લીખ્યા બિધાતાલેખ. મારી૦ ૪

ચં—કહા બિધાતા લીખ ગર્હ અને સંગતકા ઉપદેશ;

શેહેર ખંગાલા સખી ડ્યોયા કર કર બગવા વેશરે. જો.૦ ૫

તેરા ગુરકુ આગ લગાઈ દીની ઉલટી સીખ;

રાજ છોડ ને બચો મસાની ઘર ઘર માંમે લીખરે. જો.૦ ૬

દેર લાવાણી.

ચૈત્રાવતી--

મરી અબલાકી ઈતની મારણ મુલું જોપીચંદરે ભાખું

માતા મેરી જનમ દુખીઆરણુ રાય મરેગી ભોખાઈ. ૨૬
 મરા બાપકુ એકઠી ઘટા ફુસરા મને જનમ લીયા;
 પુત્ર વિના પરીવાર સખીરી વ.પું મંદીર ખીચ દીયા.
 તેરા સમરણુ સંગ કોઈ કરતા છણુ જોગીકા બેસ લીયા;
 તેરે ખિના અગ સુણુરે બાઈ મરજાવેગી ફાડ લીયા.
 લીયા ફાડ મર જાવે કહો કહો જોગી કહાં પાવે;
 ધર ધર અલક જગાવે કોણુ ઉપાધ કરે બાઈ. માતા
 ખીના બાઈ કો ખન ન બામે જુગમે રહેવે નહી નાના;
 મુડ મુડાકર સુણી મહેલમ ખુરી કરી જો ધર માતા.
 દેખ કમાઈ દયા ન આઈ ફાડા કાનઅપને હાતા;
 ઈસ્કી કીરમતમે એકી લીખીયા ખુરી કરી જોગીદાતા
 રોહર જગલા સખી ડખાયા છોડ અમે અન ધન માયા
 કોણુ દેશસે આયા જલધર કહા કરે અમર કાયા.
 હાથ જોડને કરે ખીનતી સુણુને તું મરી બાઈ;
 કહા હે ઉશીકી નાત જાત વો હે અણીકી યા નાઈ.
 જોગી ખનકે આયા છીજ મરી કાયા,
 માતીને ખ્યાલ ગાયા ભેખ ઉવારોરે બાઈ.
 માતા મેરી જનમ દુખીઆરણુ રાય મરેગી ભોખાઈ.

ટૅ૨

મૌ—રતનારે બાંદી બીક્ષા ધરમકી લાવના

રત—સુણુ બાલક જોગી મહેલો નહીં અલક જગાવના.

મૌ—જોગી ખડા તેરે બારણે મુંડી બીક્ષા ધરમકી લાવ;

- ધ્રુપ પડે ધરતી નપેસ મારે સુરજ રહ્યો શીર છાપ;
 ગુરમે ચીનતું બીક્ષા ધરમકી લાવના, ૧
- રતન—ઠાં થારી માતા ધર નહીંશને પિતા ગણે પરદેશ
 કેણુ થાને મુસે બોલીયો તું કર ગયો બગવો વેસ,
 ગુરમે ચીનતું થાને કીનેરે દીયો ઉપદેશ;
 સુધુ બાલક જોગી મહેલાં નહીં અલક જગાવના, ૨
- ગો—માતા મરી ધર બસે લુંડી ગુર જલધર નાથ,
 અમર કર્યો ઈન સોઠમે મારે કર્યો શીરપર દાથ;
 ગુરમે ચીનતું મેલાં શીરતાહું દીન રાત,
 રતનાદે બાંદી બીક્ષા ધરમકી લાવના ૩
- રતન—ગહેલાદા મારગ છોડ દે જોગી પદાંસે હોજન દુર,
 ભુજ્યો હોય તો માંગલે થારો કરેરે જીંદર દુર;
 દયા મુજ આવતી મેલાં અન ધન લખમી પુર,
 સુધુ બાલક જોગી મેલાં નહીં અલક જગાવના.

ટેરે કુહાડા.

રતનાદે—

- ચાલો બાઈ અબ બારણે જોગી અલક જગાવેહે,
 અલક જગાવે ને નાદ પુરાવેને ઉભો કરે પુકાર;
 ગાઈ બાપ વો કછુએ ન કહેવે દીસે રાજકુમાર;
 ચાલો બાઈ અબ બારણે જોગી અલક જગાવે હે. ૧
- સુધુ રાણી પાટમદે આવ ઉઠ બારણે જોગી અલક જગાવે હે,
 લોભકો નહીં આકાશ કુણુ છોડી સખ જુગતકી આશ;

માંગતા હે સો ખીના લીધે જાવે હે.

સુણુ ૦ ૨

રાણી--સુણુ હે રતન જાનાંકુ જતન કર માંગ ખાધ;
આજ ભઈ ભોરી હો બાવતી હે કંથ મગ વારખાધ હો;
જાનાં કપા કુખ ખાંરી રાજા તો ગયા શીકાર,
જાન કુખ જાણીજી કર આગળે માગ ખેડી ગુણુ માવે હે.

દેર દુહા.

રાણી--

જોગી ચારીરે સુરત મરા રાજા.

ચારી સુરત મારા રાજા શને જલણુ ગો શીકાર;

ખાલી સુણુકર જો મેં દોડી આજ મહેલકે બહાર. જોગી ૦ ૧

કાં ચારી માતા ધર નહી રાને પિતા ગો પ-દેશ;

કોણુ થાને મુસે ખાલિયો તું કર ગમે ભગવો વેશ જોગી ૦ ૨

ભીશા માગે મહેલમશરે ઉમો ક્રરેરે પુકાર;

સુરત લાગે સમીગી જાનારે રાજા કહણી પાર. જોગી ૦ ૩

કોણુ થાને મુસે ખાલિયો મરે કોણુ થાને નીતી શીખ;

કાલ પડા ઉગુ દેશનેશ તું ધર ધર માગે ભીખ; જોગી ૦ ૪

દેર.

ઝોપીચંદ જનમકો વેરી રહો.

દેર.

ઝોપીચંદ--

ભગો ભાગેરે મન જોગી હો ખાડા મહેલકે બહાર

કરતાહું પુકાર સુધીયો આરજ ગરી.
 અટલ રહો તેરા રાજમેશરે સખી ગગ કાજ;
 આખાદાની મરી ખાસી કુમી તેરી હાજર હોવે સો બીક્ષા ભાવ,
 બહોત દેર કુછ મુજે વાવ ફેરી ગુરુસે પાયા ગ્યાન,
 ઓ ખરૂં મેં રાજ ધ્યાન લાવે. માષ મુજે હોતી હે અવેરી;
 ભયો ભયારે મન જોગી હો. ૧

હોતી હે અવેર જામેં કછુ નહી ફેર,
 ગોંગતા હે બીક્ષા ખેર મેં કહાઠરૂં જનમકો બોગી;
 સો આજ બન્યો જોગી ગમે ડાલ મૃગલાલા;
 આંગ બરમાઈ હે પત્રકમે સુતક ઉડાપ દિતો;
 આંગ ઉતટ ગયો ફગીઆવ એક છીન માંહે;
 બંગાલાકો છોડયો રાજ નાજ સખ જુગતકી આલ.
 ત્રિપાકુ કહેગયો માર્છ હો જનમકો વેરી હો. બયો ૨
 રાજકી રાણી સો ગુરુકી માતા ત્રિપા લેખ જીવાના,
 સો મેં કયા કરૂં પુન્યમે પુન્યમે કરી હે કુચીકી સંવા;
 માતા ભરે કરી કૃપ સંતી અણુ મીતા હે
 પુત્ર તેા પીરામ બહલી હે શેર સો પિપા સ કસે શીરૂ
 ઇસ જંગલમે જુઠન જુઠા લગી હેવુટમ લુરા.
 નહી બચે જન રાણી મેં કયા કરૂં
 જનમ જોરે મરનસે ન્યારા નહીં કાષ
 કમહી બયે અવતાર જાને ધરગ ધરાહે,
 અચ્છ જોરે અચ્છ વરાહ નરસીમરૂપ રેખ હીગણુ કસકુ મારાહે
 કુબળુને કંસકુ મારા હે.

પ્રધાને પ્રુપ હરનીની સખડી કલંકી આવતાર,
મહારાજ બડે હે.

બયો ૪

જનમ ઝોર મરણુસે ન્યારા નહી કોઈ;
દશઈ બયે આતાર જાને ધરમ ધરા હે,
સંતતકી સુણી પુકાર આયે જનમ ધાર;
ટુક ટુક કર અસુરકુ મારા હે જાને કરે હે અનેક કામ;
અપણા અપણા ભગત દેખતા હે જાકો નામ નહી આધાર
રાણી જોષ ખાવંદ હમારા હે.

બયો ૫

આયો ખાવંદ તેરો સો બસે ચીત મેરો હે,
જલંધરકો જોગ પાયો જોસાઈ આપ તેસો પદસે ખાંચીયો પાપ;
અરે મહારાજ યાને ઝેરી સીખ કોન બનાઈ હે
પિતા ત્રીસે કીચંદ જાને સળી કીયો આનંદ;
માતાતો મેરી મૈનાવતી અમૃતસે બરી હે,
બિનોધ તો હમસેન જાકો બાર આવે નેન,
બીન તો અંદ્રવતી મેરી ચિંતામેં ખડી હે;
રાણી પાટમદે ધરે સનમુખ ખડી હે;
વાહવાહરે ગોપીચંદ તેને બહાત યુગી કીઈ હે.

બયો ૬

ટીક.

રાણી—રાજ યાને પાખંડ એ ભેદ બતાયો વે.

ગો—માઈ માતુ બ્રહ્મગ્યાંન ગુરસે પાયો વે.

રા—કાંહે બહા કાં હે તિસ્તુ કાં હે આદ સન્યારી;
તીન લોકમે રાજ હોડીકા વે કૈલાસકે બારી,
એકા કીયા પાખંડીને ડાઝ મહે ફાંસી.

રાજ ૭ ૧

જો—હાથે ઘડા, હાથે ગિનુ હાથે શંકા દેવ,
 અગમ નિમમકી સુઝે છાંદો લગસે લગ્યા નેવ,
 હાથ જોડને કરે ખાનગી શુરુ દેવનદા દેવ માઇ ૨

રા—તેરા શુરુકુ પુજો ખે રાગ ગિના પુરુષકી નાગી,
 બરમાકો સાગિલી સોવે ગિરુદે ધર ગળી,
 મહાદેવ સંગ સોવે પારવતી હાખે અગ નીશાની. રાગ ૩

જો—મેળ શુરુને જોસા બનાયા કીણસે ખાલના નાહી,
 બ્રહ્મા ગિરુ મહાદેવને સારી શુદ્ધી રચાઈ,
 વિના નાર નહીં નરકી પેદા, મેં લડકા તેં માઇ. માઇ ૪

રા—મહ માઇ મત કર માનુ તું છે રાગકુમાર,
 જોક દીન રાગ તું હતો અને તુમ પુરુષ હમ નાર,
 એલા દિયા માખાંડીને છોડ ચલા, સંસાર રાગ ૫

દેર.

રાણી—રાગ હમસે હસ ખાલે ચાલે મેરેલાં માંહે.

જો—મહ માનુ બિહા મરમકી લાવ શુરકી આગ્યા નાહી,

રા—હાં થેં લીના ડંડ કમંડલ હાં લીની નગછલા,
 કોણુ ગુર ઉપદેશ બતાયો કીય પેરાઇ માલા;
 શુરકા નામ બતાવે જોગ તે કયા પાવે.

જો—બિહા માગણુ આયા છીજે મેરી કાપા;

રા—રાગ હમસે હમ ખાલે ચાલે મેરેલાં માંહે. ૧

જો—ડડ કમંડલ દિયા શુરુને ઉણે પેરાઈ માલા,

શેલી સોગી નાહ બજનને જોહ શુક મુગમ જા,
 શુરુને ખાન બનાયા રસતા જગસે પાપા;

ગુરુ દેવનકો દેવા કહિ મે જનકી સેવા

માર્ગ ૨

શ—તેરા ગુરુકુ આગ લગાઈ હને ખતાયો આન;

ખારા ખરણી હમરે તેરી તે રાખ ન દાન;

જલંધર કહીએ એરી જનમકો મરો વેરી,

બિક્ષા કેસે જાવુ ગુરુકુ આગ લગાઈ

રાખ ૩

ગો—અલ ભે રંડી નહી કામકી મુખસે બાલ સંબાલ;

મુઠતીકો દાતા જલંધર ઉરકો દેતી માત્ર,

જલતી મરી કાયા ગરબહા ખાન લગાયા,

ખાદસે જાગે હાથી તે જોખન ગદગાતી.

માર્ગ ૪

રા—મેન જોખન બહોત જોરાવર થે જોગી ખન આપા,

જ્યું જ્યું સુરત દેખું તેરી છીજે મેરી કાયા,

માયા તેને કેરી તોડી ખીચ ડગઈ મરી જોડી.

આંતસે ઉઠે જવાલા મુખુ જોડ બંગાલે પાલા.

રાખ ૫

ગો—જોડ બંગાલે રાજ કેરી માર્ગ દો વીપ્રને દાન,

રમતા જોગી હસકર પુજો વધે જગતમેં માન;

ગાંગ કર લાવે જે ફેરી વેદ ગામ મા તેરી,

ગુરુ આવેગા મરા અખ તો બયા સવેરા.

માર્ગ ૬

રા—કુવા સખરા માગે ફેરા કેસે બાહુ નાહી.

તેરા મરા ન્યાય હોવેગા જર પંચાકે માંછી;

પકડ લઈ તેરા પક્ષા કેસે તેં તોડા તથા;

ખાપકુ બિચુ પાતી જનકો મરો સંગાતી.

રાખ ૭

ગો—તેરે જનમકી તું સંગાતી મેરા જનમને જોગ;

ઇસ ખાતાંમે નહા નહી હે હસે શેહેરકે લોગ;

જોગજી તુમ માતા લીખા સો લેખ ખિખાતા;

હલપતી :યું તું ગનમે જોગ લીખા મગ કરમમે. માર્ક ૦૮

૧- લીખા અક સોઈ ખિખાતા દયા કરતા કીરતાર,

જો ધર રહેતી મેં જાપડે ઝોર મીલે બરથાર.

સુણો ગાહારાજ રાજ દેશકા આવે રાજ;

જાપડે હજો મેં પ્યારી રહેતી અકલ કુંવારી. રાજ ૭ હ

ગો--અકલ કુંવારી રહેતીશને જો જનમે મરજાય,

હમક અમર ક્રીયા ગુરને કયું ગનમે પસ્તાય;

ગુર હે જાલ હમારા ગ્યાનકા ક્રીયા પસારા,

તેત ગુન માતી ગાવે પરમ પદારથ પાવે. માર્ક ૧૦

દેર.

રાણી--

શેહેર જગાસો યું ગુરે ધારી ફાજ ખડી ગહારાજ,

જાલમ મહેલ જાલમ જયું ચમકે રતન જડીન મખાસ;

ભરી સનાકે ખીયમે રાજ રંગા કરે નીત રાસ. શેહે ૧

હલપર હલ ચડે અતી ગારી ઝો જંગાસો રાજ;

તુરીયા તેજ હાની રહી રાજ ધુમર હે ગજરાજ. શેહે ૨

જનમે જનમદો તું જડભાગી જોગી કુવો કાણુ કાજ;

મીયાકુ તું દહે મયો માઇ શરમ ન આઇ લાજ. શેહે ૩

હાથી હપર કરી અખાડી હોદ કરી ગજરાજ,

સોડાકી કછુ જનત સારી ત્યાગ લીયા મહારાજ શેહે ૪

રાણી--

બધારે જોખીમંદ જોગી હો આસન વાર જોઠો એક છીનમે.

આપ જાલો ખડભાગી પહેલી બ વ ક્યું કીયા સરે;

બાબ કાય કે ત્યાગી.

બગો ૦ ૧

આસન માર બિટો એક છીનમ ઇશુ સરોવારકી પાળ;

ખતલાયો ખાલ નહી સરે બિટો આસન માર;

બગો ૦ ૩

ટુંક લાવણી.

રાણી--

રાજા રાજા ખડી પુકારે જોખન ગદમાતી;

જોગી હોયકર ચલે જંગલમે દેખું જલે જાચી છાતી.

મહેલા નીચે ચાલક જગાવે એ ઉરકા કેહેના

માતા કહેકર જીક્ષા માગે કેસ કહું બેના;

ખીના પુરુષ હે ત્રિયા જુગમે જુકા હે રહેના,

જમું જમું સુરત દેખું ઉરકી બર આવે નેના,

દોલત, માયા માલ ખજીના સખી લુટાય દેના,

જોગન હોયકર બરગ રમાવું, હસ રાજકે સગ મેં જાહી

જનમ સંગાતી.

જોગી ૦ ૧

ખારા ખરસકી ઉમર તેરી સુનતા દોલજની,

અગીયારા ખરસકી ધરમે ત્રીયા ચટતી જવાની,

સાસુ કહે તેરા નાશ ખાલની ઉલટીરે જવાની,

શેહેર ખગાલા સખી ડખિયા શીરા દીયા પાની;

જોગ જોગી કુવા પલકમે કર ગયો નાદાની

સુણો રાજ એક અરજ મચી તેરે ખીના મચી સુની કચેરી;

દિવા નહી જાતી.

જોગી ૦

એક દીન રાજા સોરજી આયા સખી કચી ત્યારી.

જો મેં જાનું હોયગા જોગી રહેતી એકળ કુંવારી;
આકલકારી ધા લગ્યા દીલમેં જાયા મધ લાચારી;
ખીરજ રહી ખરજો નહીં માને કંઈડ હારી,

જો લીખ બેજુ મરા ખાપકુ શરમકી મારી;
સુરત બેજ દગે મેં હલકાર મરો ખાપ દીલબર પ્યાર,
બેજુ પ્રેમ પાતી.

જોગી૦ ૩

કપસેં જોગી જાયા જલ'વર જનમકા જેડી,
કાઈ જનમકા માને બદલા આણુ લિયા વેડી;
હાથ જોડતે કંઈ ખીનતી સુણો આરજ મરી;
તુમ જોગી મેં હોઉંગી જોગન રહું સંગત તેડી;
નાલે નાલે શીરે બટકતી સદા રહું ચેડી.

ધુણી પાણીકી સેવા કંઈંગી આર શીરે રેડી;

માતી કહે કયા સમજાજેં મઠ સભા મીજલસમ ગાળેં;
કહે ગુણી મેં કયા ખતલંગી રહે ગુણુ ગાતી.

જોગી૦ ૪

ગોપીચંદ્રો જલ રચ્યો શીખે સુણે ને માંચે
મન ઇચ્છા પૂરણુ હોવેગી કુઃખ કષ્ટ ન પાવે.

નવિન ગુજરાતી ભાષામાં.

દોહરા.

જેલ રચ્યો શુભ માતીયે, નાચ્યો રડી પેર;
સહુમે આનંદ પામિયા, સુણતાં ઉપજો મહેર.

આખ શિખેને સાંજે, પોહેયે મનની આશ;

જેલ જાતો પૂરો થયો કહે કમિજન દાસ.

દીન દયા સહુ પામજો, દાતારો દિન રાત;
ઝાઝી રેહેશે જગતમાં મુખે તમારી લાજ.

વાંઢાનું વગોણું.

ચાપાયા.

જન્મ કુંડળી લેધ જોશીને પ્રશ્ન પુછવા જાઈ;
જોશી જુઠી આવધા કહે તે હું હધડે હરખાજી;
મરકરીમાં પણ કે.છ કદાપી કરે વિવાની વાત;
તે તો સાચે સાચી માની થાઈ રહે રળીઆત.
આરે પ્ર ; તે અગણીત નારી આવનીપર ઉપજારી;
પણ મુજ અરથે એકજ ઘડતાં આળસ તુળને આવી.
ઢેડ ચમાર ગમાર ધણા પણ પરજેના ધરખારી;
તેથી તો હું અજાગીઓ કે નહી મારે ઘેર નારી.
નીત્ય રસોઈ કરીને પીરસે મુખે બાલની મીઠું;
જન્મ ધસી એવુ સુખ મનો સ્વપનમાં નથી દીઠું.
મુખના મલમરા કરીને કરી જીએ પતીના સામું,
દેખી માફ દીલ દાઝે તે પસ્તાવો બહુ પામું,
વર કન્યા ચોરીમાં બેઠા એક જાનને જમાડે;
આરે પ્રજુ એવું સુખ ઉત્તમ દેખીશ હું કે દલાડે.
અહટેથી સીતમાં હરખાતો ચાક્યો ચાક્યો આવે;

બાળક કાલુ કાલુ ગોલી ખાપા કહી ખાલાવે.
 પુત્ર પુત્રીને પરણાવે ને વરધ ઉપાપન વેળા;
 હોમ કરે જાડે બેળીને બાલા જનની ભેળા.
 બ્રજાતે જઈને પનઘટ ઉપર ખગની પેરે બેસું;
 વિધવિધના વીચાર કરું પણ એથી અર્થ સરે શું?
 રસ્તે જાતાં રામાઓના ટોળે ટોળાં દેખું;
 નિરખીને નીસાસા નાખું. અમ ગ્ય મારું લેખું.
 પછી ઘેર પોતાને જઈ નીર ઉકાળી નલાવું;
 અળ્યા ઝાળ્યા બાખરા ખતાવી ખંત વિનાનું ખાવું.
 સ્મશાન સરખું ધર બાસે ને ચિતા સગમતી સજ્જન;
 અધિક અંતરની વાત ઉચરતા લાગે મુજને લજ્જન;
 વાસણની ઉતરેવડને એક રાત્રું વચ્ચે ઓઢવું;
 ઉમાં છો વડુ એમ કહીને માર મન રમાવું.
 એની જોડે ઉમા રહીને એમ વિચારું આપ;
 આ જેવડી કન્યા હોય તો પછી શા રાંતાપ.
 એક દારડું લઈ તેની વરમાળા બેશ ખનાવી;
 મારાને ઉતરેવડના મં કંઠ વિશે પેદેરાવી.
 ચાલો વડુ આગીમાં તમને આપીશું આં આગ્યું;
 એંઝપાથી તે ખસી પડ્યું ને વાંસે મુજનેવાગ્યું.
 હસ્તાં મારે લાતો જો બાઈ હોય પ્રિયાની પ્રીતો;
 જો મારે મન એમ માગ્યું મને આજ આગીજા વિત્યો.
 નારી વીના દુઃખનો નહીં છોડે મરુંદું જો દુઃખ મારે;

પુરપતી કહે પરણાવું તુજને ના મરીશ એક માટે.
 નારી તારી નાન તણી છે પણ વીધવા ચણવાન;
 સોલ વરસની સુંદરી તે છે રૂપે રતી સમાન
 હમણું તો દુખની દુઝેલી દોઢે નેત્રી ડોશી;
 પણ રંગા નેત્રી બનશે તું રાખીશ પાળીપોશી.
 પણ તારા નાતીલા તુજને કરશે નાતની બહાર;
 માટે હિંમત હોય તને તો પરણાવું તે નાર.

અખોડા.

વાંઢા ખેડા ચોરે ચોકડે ઉમળે લુગડે ફરે;
 પણ ગામની પાણીઆરી એમ કહેકે વાંઢા મગમમાંથી
 ક્યારે મરે.
 વાંઢા ઘેર વચોણું, સુંદરી છાશે જાય;
 વાંઢે પામરી પછેડી તો સુંદરી નાઠી જાય.
 માડાં વેચી લાવ્યા ઘડીઓ, લેટ ફસરકે આવે;
 વાંઢા ખેડા વીચાર કરે, પણ કોઈ દળવાને ન આવે..
 અમાગીયા વાંઢા સહુ સ્ત્રી વીનાના જનન;
 મુરવે પાપ ક્રીધાં ધણાં કે ઝુરે રાતને દન.
 પાડોશી ઘેર પદમણી, ઇંદ્રના જેવું સુખ;
 પણ હું વાંઢા પાપી ધણો કે જનમ દુઃખનું દુઃખ.

